

Natuurtoets Mr. J. Panstraat te Emmen
Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 263774
revisie 00
20 augustus 2013

auteur

M. Beterams MSc.

Opdrachtgever

Lefier Stad Groningen
Postbus 7104
9701 JC Groningen

datum vrijgave
20-08-2013

beschrijving revisie 00
concept

goedkeuring
Ing. H.J.
Riphagen

vrijgave
Ing. G. de Boer

Natuurtoets Emmen

Projectnr. 263774

20 augustus 2013, revisie 00

Projectgroep bestaande uit:

M. Beterams MSc.

Tekstbijdragen:

M. Beterams MSc.

Fotografie:

M. Beterams MSc.

Datum van uitgave:

20 augustus 2013

Contactadres:

Monitorweg 29
Postbus 10044
1301 AA Almere-Stad

Copyright © 2013

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

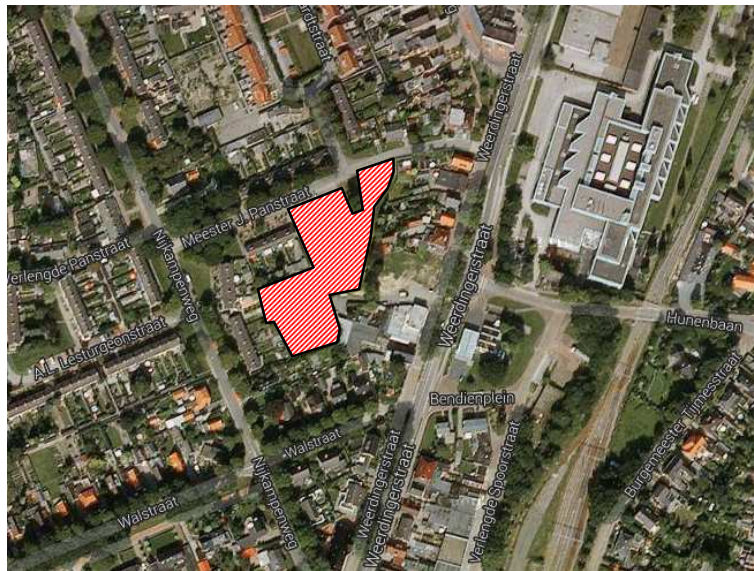
Inhoud

	blz.
1	Inleiding 5
1.1	Aanleiding 5
1.2	Doel..... 6
1.3	Leeswijzer..... 6
2	Wettelijk kader natuurbescherming 7
2.1	Algemeen 7
2.2	Flora- en faunawet..... 7
2.3	Ecologische hoofdstructuur 7
2.4	Natura 2000..... 7
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen..... 8
3.1	Gebiedsbeschrijving 8
3.2	Projectvoornemen 9
4	Methodiek 10
4.1	Algemeen 10
4.2	Bureauonderzoek..... 10
4.3	Terreinbezoek..... 10
4.4	Effectbeoordeling en advies vervoltraject 11
5	Resultaten gebiedsonderzoek 12
5.1	Beschermde soorten 12
5.1.1	<i>Bureauonderzoek</i> 12
5.1.2	<i>Terreinbezoek</i> 13
5.2	Beschermde gebieden..... 13
6	Toetsing natuurwetgeving 14
6.1	Effectbepaling project 14
6.2	Effecten beschermde soorten..... 14
6.3	Effecten beschermde gebieden..... 16
6.3.1	<i>Effecten EHS</i> 16
6.3.2	<i>Effecten Natura 2000-gebieden</i> 17
7	Conclusies 18
7.1	Conclusies soortenbescherming..... 18
7.2	Conclusies gebiedenbescherming 18
7.3	Tot slot 18
8	Literatuur 19
	Bijlage 1: Wettelijk kader 20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Lefier StadGroningen is een onderzoek naar beschermde natuurwaarden uitgevoerd in het kader van nieuwbouw voor de zorginstelling Promenscare aan de mr. J. Panstraat te Emmen. De nieuwbouw bestaat uit 24 wooneenheden waar mensen met een beperkte handicap begeleid kunnen wonen. Naast deze wooneenheden zijn er een aantal gemeenschappelijke ruimtes gepland, waaronder 2 woonkamers, 2 kantoorruimtes en ruimte voor een slaapwacht. In figuur 1-1 is een overzicht van de locatie weergegeven; in figuur 1-2 is een impressie van de nieuwbouw weergegeven.

Figuur 1-1: Locatie van bouwplan mr. J. Panstraat te Emmen (bron: Google maps)

Figuur 1-2: Impressie van bouwplan mr. J. Panstraat te Emmen (bron: DO COarchitecten)

Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige

natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van deze natuurtoets. Het plangebied ligt in de omgeving van de Ecologische Hoofdstructuur (hierna EHS) die zich 350 meter ten oosten van het plangebied bevindt. De oprichting van de zorgappartementen dient daarom, naast effecten op Flora- en faunawet soorten, te worden beoordeeld en op de uitvoerbaarheid in relatie tot de Ecologische hoofdstructuur (EHS).

1.2 Doel

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998.

In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven.

Hoofdstuk vijf beschrijft de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden beschreven in hoofdstuk zeven.

Bijlage 1 beschrijft het wettelijk kader van de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gelegen in de stedelijke omgeving van Emmen in een rustige woonwijk met veel groen. Het betreft een braakliggend stuk grond dat aan de noordelijke zijde grenst aan de Meester J. Panstraat, aan de oostelijke zijde aan de tuinen van de woningen aan de Weerdingerstraat en de parkeerplaats die bij het fitnesscentrum en detailhandel van de Weerdingerstraat hoort, zuidelijk wordt de grond omsloten door tuinen van de Walstraat en westelijk door de tuinen van de Nijkamperweg. Bij het terreinbezoek is waargenomen dat het plangebied wordt gebruikt om honden uit te laten en dat met regelmaat fietsers over het plangebied fietsen.

Het noordelijke gedeelte van het plangebied bestaat voornamelijk uit grasland met weinig andere plantensoorten. Aan de oostkant van het plangebied, tegen de tuinen van de Weerdingerstraat aan, is meer ruigtevegetatie aanwezig waarin onder meer Gewone brandnetel, Fluitenkruid en Boerenwormkruid groeit, kenmerkende soorten voor voedselrijke bodems. Aan de noordelijke zijde staan twee volgroeide bomen van de soort Robinia of Valse acacia, die niet tot het plangebied behoren. Aan de westelijke zijde wordt het plangebied afgesloten door een Haagbeuk, aan de zuidelijke zijde zijn struiken aanwezig die de tuinen scheiden van het plangebied. Aan de zuidelijke zijde is het gras hoger en is meer ruigtevegetatie aanwezig, waaronder soorten als Witbol, Struisgras, Gewone paardenbloem en Kruidende boterbloem.

Op de zuidelijke kant van het plangebied groeien verspreid enkele jongere bomen en struiken, waaronder een appelboom, jonge exemplaren van Noordse esdoorn, Gewone vlier, Berk en aan de westzijde van het plangebied twee volgroeide exemplaren van de Gewone Es. Waarnemingen van fauna zijn beperkt gebleven tot Merel, Kauw, Houtduif, de vlindersoort Koevinkje en sporen van Mol. De aangetroffen vegetaties zijn gezien de voedselrijkdom floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden in het aangetroffen biotoop ook niet verwacht.

Beeld van plangebied vanaf noordelijke zijde gezien

Beeld van plangebied vanaf oostelijke zijde (links) en westelijke zijde (rechts) gezien

Beeld van zuidelijke zijde van plangebied

3.2 Projectvoornemen

Het voornemen is om zorgappartementen te ontwikkelen in het plangebied. Dit betekent dat verschillende werkzaamheden worden uitgevoerd, waaronder het vergraven van de aanwezige vegetatie en het voor een groot deel verwijderen van de opgaande begroeiing.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van de projectlocatie;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt in voldoende mate aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telme.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Tevens is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Zuid-Holland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek in het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 9 augustus 2013 is een terreinbezoek afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke

gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen relevante soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Beschermde soorten

5.1.1 *Bureauonderzoek*

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond beide plangebieden voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen. Voor deze natuurtoets zijn waarnemingen vanaf het jaar 2008 meegenomen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in beide plangebieden en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON), zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992 en Limpens *et al.*, 2010), libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002), dagvlinders (Bos *et al.*, 2006), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl), Flora (verspreidingsatlas.nl) en insecten (www.Naturalis.nl\EIS).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij beide plangebieden in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Op de site telmee.nl (2007-2012) en waarneming.nl worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): Buizerd, Gierzwaluw, Huismus en Roek

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: Eekhoorn, Steenmarter, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: Hazelworm, Zandhagedis, Levendbarende hagedis, Kamsalamander, Knoflookpad.

Vissen

Zwaarder beschermd: Geen

Vlinders en Libellen

Zwaarder beschermd: Geen

Flora

Zwaarder beschermd: Jeneverbes, Rietorchis.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

Conclusie bureaustudie

Op basis van de bekende gegevens kan worden geconcludeerd dat in het plangebied mogelijk zwaarder beschermde zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën en planten voor kunnen komen. Op basis van deze verspreidingsgegevens van de soorten, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

5.1.2 Terreinbezoek

Op 9 augustus 2013, bij zonnig weer met een temperatuur van circa 27 C°, is een eenmalig terreinbezoek aan planlocatie afgelegd door een deskundig ecooog van Oranjewoud. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Op basis van de bureaustudie en de biotopen kan het voorkomen van diverse, in de bureaustudie beschreven, zwaarder beschermde soorten worden uitgesloten. Beschermde plantensoorten zijn tijdens het terreinbezoek niet aangetroffen en worden niet verwacht op basis van het terreinbeheer en aanwezige biotopen. De aanwezige Flora bestaat voornamelijk uit grasland. Er zijn geen poelen of watergangen in het plangebied aanwezig; voor vissen is het dus ongeschikt leefgebied. Ook voor reptielen wordt het plangebied ongeschikt aangeacht.

5.2 Beschermde gebieden

Het plangebied ligt niet binnen 3 kilometer van een Natura 2000-gebied en derhalve bevindt het plangebied zich niet dichtbij genoeg bij een Natura 2000-gebied om een relevante impact te hebben. Het plangebied ligt wel in de omgeving van de EHS, op circa 350 meter afstand (figuur 5-1).

Figuur 5-1. Ligging van de Ecologische hoofdstructuur in de omgeving van het plangebied

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling project

Om de zorgappartementen te realiseren dient de grond te worden vergraven en de vegetatie te worden verwijderd in het plangebied, op de twee Valse acacia's na. Dit betekent dat ook de opgaande begroeiing wordt gekapt.

6.2 Effecten beschermde soorten

Vogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal half maart tot en met half augustus) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waarvoor bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. Nesten waarvan de nestlocatie jaarrond is beschermd zoals Buizerd, Gierzwaluw, Huismus en Roek zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden hier ook niet verwacht. De soorten zijn in de omgeving (incidenteel) te verwachten als overtrekkende, foeragerende of elders broedende vogels. Het plangebied biedt geen geschikte nestlocatie voor deze soorten. Voor de Buizerd is geen aantrekkelijk foerageer- en leefgebied aanwezig, de Roek broedt in een kolonie en vindt hier geen geschikt broedbiotoop, terwijl de Gierzwaluw en Huismus een voorkeur hebben voor het broeden in gebouwen en deze zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Effecten op vaste verblijfplaatsen van categorie 1-4 vogelsoorten zijn uit te sluiten.

Voor de voorgenomen werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot en half augustus) in de bomen en struiken in het plangebied. Deze bomen zijn in principe geschikt voor algemene vogelsoorten als Koolmees, Merel, Ekster, Kraai, Houtduif etc.. Alle vogelnesten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Daarom wordt geadviseerd om de voor vogels versturende werkzaamheden, met name het verwijderen van de vegetatie, buiten het broedseizoen uit te voeren.

Zoogdieren

Er zijn tijdens het terreinbezoek geen zwaardere beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Uit de bureaustudie blijkt dat de Eekhoorn, Steenmarter en twee soorten vlermuizen, de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos, maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar), omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Het plangebied biedt, gezien de biotoopvoorkeuren van de Eekhoorn, geen geschikt leefgebied voor deze soort. In de omgeving van het plangebied zijn veel geschiktere gebieden aanwezig, zodat ontwikkeling van het plangebied geen negatief effect heeft op de foerageermogelijkheden van deze soort, zodat effecten op populatieniveau kunnen worden uitgesloten. De Steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen, maar tegenwoordig ook in grote steden. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren en heggen. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig wat normaliter ook een ideale verblijfplaats voor een Steenmarter betekent. Steenmarters kunnen incidenteel in het plangebied verblijven, maar de kenmerken van het gebied maken het geen ideaal habitat voor deze soort, terwijl in de omgeving, in het buitengebied, geschikter habitat aanwezig is. De

omzetting van het plangebied leidt derhalve niet tot negatieve effecten op populatieniveau van deze soort.

In het plangebied en direct ernaast zijn enkele bomen aanwezig waar eventueel (foeragerende) vleermuizen zijn te verwachten. Als vaste verblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruik maken van bebouwing of van hollen in bomen, afhankelijk van de soort. In het plangebied, in één van de twee exemplaren van de Gewone es, is één matige voor vleermuizen geschikt hol aangetroffen, zie onderstaande foto.

Van de twee vleermuissoorten die in de omgeving voorkomen, de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger, is echter bekend dat zij in Nederland hun vaste verblijfplaatsen nooit in holtes van bomen hebben, maar in gebouwen, grotten en dergelijke. Op basis hiervan en op basis van de matige geschiktheid van de holte, kan worden uitgesloten dat deze als verblijfplaats voor vleermuizen wordt gebruikt.

Door de aanwezigheid van bomen in het plangebied, kan het interessant zijn voor de vleermuissoorten om in het gebied te foerageren. Het is niet uitgesloten dat deze algemene soorten de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger in de directe omgeving voorkomen. Gezien de geringe omvang van het plangebied en de geïsoleerde ligging van de bomen zullen de te kappen bomen geen onderdeel vormen van een foerageerroute of een vaste vliegroute. De bomen zijn namelijk niet zo gelegen dat ze direct aansluiten op andere boomgroepen en daarmee leiden naar een foerageergebied of een continue verbinding vormen met een naastgelegen gebied. Uiteindelijk kan geconcludeerd worden dat het plangebied niet van belang is voor vleermuizen.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie komt naar voren dat meerdere zwaarder beschermde reptielen en amfibieën in de directe omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn deze niet waargenomen.

De twee in de omgeving voorkomende amfibieën, de Kamsalamander en de Knoflookpad, zijn voor hun levenscyclus afhankelijk van water, dat zich niet binnen of in de naaste omgeving van het plangebied bevindt. Het plangebied biedt (inclusief de directe omgeving) dan ook geen geschikt habitat voor deze soorten. Effecten op deze zwaarder beschermde soorten zijn dan ook uit te sluiten.

Minder kritische soorten amfibieën zoals de gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker zijn eventueel in de ruigtevegetatie in met name het zuidelijke deel van het plangebied te vinden en de struiken aldaar. Dit gedeelte van het plangebied kunnen deze zeer algemene soorten voornamelijk als overwinteringshabitat benutten. Toch zal het omzetten van het plangebied niet leiden tot populatie-

effecten op deze soorten. Dergelijk habitat is immers in de omgeving voldoende aanwezig, met name in het oosten richting de Emmerdennen en de omvang van het plangebied is zeer beperkt.

De verschillende zwaarder beschermde soorten reptielen, de Hazelworm, Zandhagedis en Levenbarende hagedis, zijn op basis van de bureaustudie in de bredere omgeving te verwachten, met name in de EHS die ten noorden en oosten van Emmen ligt. Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor deze soorten en ze zijn dan ook niet aangetroffen noch worden ze hier verwacht. De Hazelworm heeft een voorkeur voor bossen, bosranden, heide en wegbermen, de Levenbarende hagedis is met name te vinden op enigszins vochtige heide, heide met vennen en structuurrijke ruigten, terwijl de Zandhagedis voorkomt op hogere zandgronden met heideterreinen. Het plangebied herbergt geen van deze habitats en is ongeschikt voor deze soorten. Effecten op deze zwaarder beschermde soorten zijn derhalve uit te sluiten.

Vissen

In het plangebied zijn geen watergangen aanwezig die gedempt of (deels) vergraven worden. Effecten op (beschermde) vissen zijn derhalve uit te sluiten.

Flora

Er zijn geen zwaarder beschermde plantensoorten aangetroffen op het grasland of in de ruigtevegetatie. De aanwezige Flora bestaat voornamelijk uit onder andere diverse grassoorten, Wilde paardenbloem, Gewone brandnetel en Boerenwormkruid. Op basis van de bureaustudie, het terreinbezoek, het beheer en de voedselrijkdom van het biotoop is het voorkomen van zwaarder beschermde plantensoorten op het terrein uit te sluiten.

Vlinders en Libellen en overige soortgroepen

Uit de bureaustudie komt naar voren geen zwaarder beschermde vlinders, libellen of overige soortgroepen in de directe omgeving van het plangebied voorkomen. Ook tijdens het terreinbezoek zijn deze niet waargenomen en voorts biedt het plangebied geen geschikt habitat. Effecten zijn dan ook uit te sluiten.

6.3 Effecten beschermde gebieden

6.3.1 Effecten EHS

Op de EHS is het "nee, tenzij"-regime van toepassing. Dit houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én sprake is van redenen van groot openbaar belang.

De provincie streeft met de ecologische hoofdstructuur naar een samenhangend netwerk van natuurgebieden. Deze samenhang ontstaat door het vergroten van natuurgebieden, de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden en de aanleg van ecologische verbindingzones. De ecologische hoofdstructuur moet bijdragen aan het oplossen van de problemen als verdroging, vermesting en versnippering. Het doel is om te komen tot duurzame populaties van kwetsbare planten- en dieren.

Het voornemen de zorgappartementen te realiseren veroorzaakt geen aantasting van de ecologische hoofdstructuur. Het plangebied is namelijk buiten de ecologische hoofdstructuur gelegen op meer dan 600 meter afstand. Doordat er geen sprake is van ruimte beslag in beschermde gebieden worden negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur niet verwacht. Bovendien geldt bij de EHS geen externe werking zodat de effecten van projecten die buiten de EHS zijn gelegen niet te hoeven worden getoetst aan mogelijke projectoverschrijdende effecten.

6.3.2 ***Effecten Natura 2000-gebieden***

Binnen 3 kilometer van het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen. Vanwege de grote afstand tot Natura 2000-gebieden en de beperkte omvang van de ontwikkelingen zijn effecten op deze beschermde gebieden dan ook uit te sluiten.

7 Conclusies

7.1 Conclusies soortenbescherming

Het voornemen bestaat om in aan de Mr. J. Panstraat in Emmen zorgappartementen op te richten op wat nu stuk braakliggende grond is. In het plangebied zijn geen zwaarder beschermde Flora- en faunawet soorten aangetroffen of te verwachten die negatieve effecten ondervinden en daarmee de voorgenomen werkzaamheden wezenlijk kunnen beïnvloeden. In het kader van Flora- en faunawet zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling.

Voor de voorgenomen werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het feit dat er tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot half augustus) broedvogels aanwezig kunnen zijn in de bomen, struiken en/of heggen. Daarom wordt geadviseerd eventuele kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Op deze manier wordt voorkomen dat broedende vogels verstoord worden. Mocht de planning dit niet toelaten dan dienen maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat zich op het terrein broedvogels vestigen.

Vervolgstappen

Op basis van de hierboven beschreven toetsing zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

De ontwikkelingslocaties bevindt zich op ruime afstand van de EHS en in op zeer ruime afstand van Natura 2000-gebieden.

Ecologische Hoofdstructuur

Het voornemen de zorgappartementen te realiseren veroorzaakt geen aantasting van de ecologische hoofdstructuur. Doordat er geen sprake is van ruimtebeslag in beschermde gebieden worden negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur niet verwacht. Bovendien geldt bij de EHS geen externe werking zodat de effecten van projecten die buiten de EHS zijn gelegen niet te hoeven worden getoetst aan mogelijke projectoverschrijdende effecten.

Natura 2000

Binnen 3 kilometer van het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen. Vanwege de grote afstand tot Natura 2000-gebieden en de beperkte omvang van de ontwikkelingen zijn effecten op deze beschermde gebieden dan ook uit te sluiten.

7.3 Tot slot

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en verkennend terreinbezoek. Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (zwaarder) beschermde soorten kunnen worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage en/of nader onderzoek kunt u contact opnemen met onze ecologisch adviseur ing. H.J. (Erik) Riphagen (06 - 22470732) van ons bureau.

8 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3e herziene druk.

Ecologica 2007. Beschermde flora en fauna in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland - fase 1-*Literatuuronderzoek* Harm Kossen, Tim Faasen en Karin Albers ECOLOGICA In opdracht van: Hoogheemraadschap van Rijnland, Januari 2007

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. Vleermuisprotocol 2011, 30 maart 2011.

Internet:

www.zoogdieratlas.nl
www.ravon.nl
www.waarneming.nl
www.telmee.nl
www.vleermuis.net
www.zoogdierverseniging.nl
www.brabant.nl/kaarten

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke

ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.